

#### 4. ZSRR w dwudziestoleciu międzywojennym – notatka

---

##### 1. Okres komunizmu wojennego 1918 – 1921

- a) przyczyny – konieczność prowadzenia wojny domowej
- b) zasady komunizmu wojennego – upaństwowienie głównych gałęzi gospodarki, dostarczanie przymusowych kontyngentów żywności przez chłopów, wprowadzenie reglamentacji żywności, wprowadzenie przymusu pracy
- c) skutki – kryzys gospodarczy i klęska głodu 1920 – 1921

##### 2. Okres Nowej Ekonomicznej Polityki (NEP-u) 1921 – 1928

- a) przyczyny – konieczność odbudowy kraju ze zniszczeń i zdobycie odpowiedniej ilości żywności
- b) założenia – zniesienie przymusowych kontyngentów, reglamentacji żywności, zgoda na wprowadzenie ograniczonej gospodarki rynkowej opartej na własności prywatnej (niewielkie prywatne zakłady rzemieślnicze czy sklepy)
- c) skutki – odbudowa gospodarki radzieckiej

##### 3. Walka o władzę po śmierci Włodzimierza Ilicza Lenina 1924 – 1929

W ciągu pięciu lat władzę przejął Józef Stalin, sekretarz WKP(b) eliminując wszystkich konkurentów.

##### 4. Polityka gospodarcza 1929 – 1941 r.

- a) **kolektywizacja rolnictwa 1929 – 1933 r.** – upaństwowienie ziemi i utworzenie kółchozów i sowchozów (spółdzielczych i państwowych gospodarstw rolnych)
- b) **industrializacja** – uprzemysłowienie kraju ze szczególnym naciskiem na rozwój przemysłu ciężkiego. Celem – przekształcenie ZSRR z kraju rolniczo – przemysłowego w kraj przemysłowy.

**5. Przemiany społeczne** – walka z Kościołem prawosławnym, likwidacja opozycji, dążenie do powstania społeczeństwa opartego na „klasie robotniczej”, rozbicie więzi rodzinnych, podporządkowanie wszystkich instytucji partii, powszechna indoktrynacja.

##### 6. Okres czystek 1934 – 1939 r. – terror komunistyczny

Całkowita likwidacja opozycji w społeczeństwie, w partii, w wojsku, i w służbach bezpieczeństwa. Masowe egzekucje buntujących się chłopów, robotników, procesy polityczne opozycji. Zsyłki do łagrów ponad 10 mln ludzi. Wykorzystywanie więźniów łagrów do katorżniczej pracy w obozach pracy.

##### 7. Polityka zagraniczna ZSRR

- a) 1922 – zawarcie układu w Rapallo z Niemcami
  - Niemcy miały utrzymywać od ZSRR surowce naturalne oraz otrzymać dostęp do radzieckich poligonów wojskowych
  - ZSRR miał otrzymywać od Niemiec nowoczesne uzbrojenie, technologie i środki finansowe
  - oba państwa wyszły z izolacji międzynarodowej, w której znalazły się po I wojnie św.
- b) 1919 r. – utworzono w Moskwie Międzynarodówkę Komunistyczną – **Komintern**. Do Kominternu należały wszystkie partie komunistyczne na świecie. Stały się agenturą ZSRR w swoich krajach. Zwalczały partie socjaldemokratyczne, później faszystowskie, szpiegowały na rzecz ZSRR.